

Triển vọng Diễn đàn Hợp tác Kinh tế châu Á - Thái Bình Dương (APEC) và những vấn đề đặt ra cho Việt Nam trong chuẩn bị đăng cai Năm APEC 2027

LUYỆN MINH HỒNG*
TRẦN NAM BÌNH**
NGUYỄN VIỆT ANH***
QUÁCH GIA HIẾU****

Tóm tắt

Diễn đàn Hợp tác Kinh tế châu Á - Thái Bình Dương (APEC) được thành lập vào năm 1989 với 2 mục tiêu lớn về thúc đẩy hệ thống thương mại đa phương mở, tập trung giải quyết những vấn đề kinh tế nhằm tăng cường lợi ích chung thông qua khuyến khích lưu chuyển hàng hóa, dịch vụ, vốn đầu tư và chuyển giao công nghệ giữa các nền kinh tế thành viên. Bài viết nhìn lại những đóng góp quan trọng của APEC sau 35 năm hoạt động; những nhân tố tác động Diễn đàn; vai trò Việt Nam tại APEC và các vấn đề đặt ra trong chuẩn bị đăng cai Năm APEC 2027.

Từ khóa: Năm APEC 2027, đối ngoại, Việt Nam

Summary

The Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) forum was established in 1989 with two major goals: promoting an open multilateral trading system, focusing on solving economic issues to enhance common interests through encouraging the flow of goods, services, investment capital and technology transfer among member economies. This article reviews the important contributions of APEC after 35 years of operation; factors affecting the Forum; Vietnam's role in APEC and issues raised in preparing to host APEC Year 2027.

Keywords: APEC Year 2027, foreign affairs, Vietnam

ĐẶT VẤN ĐỀ

Thực hiện đường lối đối ngoại chủ động và tích cực hội nhập quốc tế và nâng tầm đối ngoại đa phương, tại Hội nghị các nhà lãnh đạo kinh tế APEC lần thứ 30 (Hoa Kỳ, tháng 11/2023), Lãnh đạo Cấp cao Việt Nam chính thức thông báo Việt Nam đăng cai Năm APEC 2027. Đề xuất trên của lãnh đạo Việt Nam đã nhận được sự ủng hộ và đồng thuận thông qua của tất cả các thành viên APEC. Đây sẽ là một trong những sự kiện đối ngoại quan trọng của Việt Nam trong thời gian tới, góp phần khẳng định vị thế và đóng góp của Việt Nam trên trường quốc tế.

APEC CÓ NHIỀU ĐÓNG GÓP QUAN TRỌNG CHO SỰ ỔN ĐỊNH VÀ PHÁT TRIỂN THỊNH VƯỢNG CỦA KHU VỰC CHÂU Á - THÁI BÌNH DƯƠNG

Trong 35 năm qua, APEC đã có sự phát triển mạnh mẽ, mở rộng cả về quy mô và nội dung hợp

tác, cũng như định hình cơ cấu tổ chức hoạt động khá bài bản. APEC đã trở thành Diễn đàn hợp tác kinh tế, thương mại khu vực hàng đầu thế giới, với sự tham gia của 21 nền kinh tế thành viên, chiếm 61% GDP; 37% dân số; 46% thương mại toàn cầu¹; và có nhiều đóng góp quan trọng đối với việc duy trì và thúc đẩy tăng trưởng và phát triển kinh tế của khu vực và thế giới.

Hợp tác APEC đã có nhiều đóng góp quan trọng thúc đẩy tăng trưởng và phát triển kinh tế thế giới và khu vực thông qua tăng cường kết nối kinh tế giữa các nền kinh tế thành viên, tạo điều kiện thuận lợi cho tự do hóa thương mại và đầu tư, cũng như tạo động lực khuyến khích cải cách cơ cấu của các nền kinh tế.

Về kinh tế, trong giai đoạn 1989-2023, tổng GDP của khối APEC đã tăng 5,6 lần, từ 11,6 tỷ USD lên 64,4 tỷ USD, chiếm 61% GDP toàn cầu²; thu nhập bình quân đầu người tăng 4 lần; góp phần đưa hàng

*, **, ***, ****, Bộ Ngoại giao

Ngày nhận bài: 05/11/2024; Ngày phản biện: 25/11/2024; Ngày duyệt đăng: 05/12/2024

¹ <https://www.apec.org/publications/2024/11/apec-in-charts-2024>.

² <https://www.apec.org/publications/2024/11/apec-in-charts-2024>.

triệu người thoát khỏi cảnh đói nghèo và thúc đẩy sự gia tăng mạnh mẽ của tầng lớp trung lưu³.

Về thương mại, trong giai đoạn 1989-2023, tổng giá trị thương mại của APEC tăng gấp 3 lần, trong đó tổng thương mại hàng hóa tăng 9,8 lần, chiếm 2/3 giao dịch thương mại hàng hóa toàn cầu⁴.

Về đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI), khu vực APEC tập trung lượng FDI cao, chiếm gần 68% tổng dòng vốn FDI toàn cầu (năm 2020). Giai đoạn 1990-2020, tổng vốn FDI của APEC tăng 10,4%, trong đó lượng FDI ngoại khối chiếm 85,5% tổng FDI toàn cầu. Ở chiều ngược lại, khối thu hút 67,9% lượng FDI toàn cầu⁵. Sự tham gia sâu của FDI vào quy mô sản xuất của các nền kinh tế thành viên giúp tăng cường tập hợp vốn, kỹ năng, công nghệ và tạo sự đổi mới cần thiết để nâng cao khả năng cạnh tranh, tạo cơ sở cho việc tham gia và nâng cao vị thế trong chuỗi giá trị toàn cầu. Tính đến năm 2023, tỷ lệ tham gia chuỗi giá trị toàn cầu trong APEC đã đạt 47,5% với 5 ngành nghề lớn nhất là phân phối hàng hóa, vận tải, dịch vụ lưu trú và ăn uống và các dịch vụ kinh doanh khác; máy tính, thiết bị điện và điện tử; sản phẩm hóa chất và phi kim loại; phương tiện vận tải; sản phẩm dệt may và sản phẩm da (Ủy ban Thương mại và Đầu tư APEC, 2024).

Về thuận lợi hóa thủ tục kinh doanh và cải cách thể chế, đây là một trong những ưu tiên thúc đẩy của APEC và đã được nhiều kết quả quan trọng, góp phần đưa APEC trở thành khu vực kinh doanh hấp dẫn nhất với các nhà đầu tư toàn cầu.

Ngoài ra, APEC là diễn đàn để Lãnh đạo của 21 nền kinh tế châu Á - Thái Bình Dương gặp gỡ, trao đổi về các vấn đề đang nổi lên của khu vực và thế giới, không chỉ là các vấn đề kinh tế, thương mại, đầu tư, mà có xu hướng ngày càng mở rộng ra các vấn đề an ninh phi truyền thống, tăng trưởng bền vững và bao trùm.

Bên cạnh những kết quả đạt được, hợp tác APEC cũng gặp nhiều khó khăn và hạn chế. Điều này do một số nguyên nhân chính như: thiếu cơ chế thực thi mang tính ràng buộc, các cam kết hợp tác chủ yếu được thực hiện dựa trên tinh thần tự nguyện và thiện chí của các thành viên; chênh lệch trình độ phát triển giữa các thành viên; nội dung hợp tác dàn trải, thiếu trọng tâm và chuyên sâu, phần nào làm giảm hiệu quả của hợp tác APEC; gia tăng cạnh tranh giữa các nước lớn và chủ nghĩa bảo hộ thương mại; sự nổi lên của nhiều sáng kiến liên kết kinh tế khu vực mới...

NHỮNG NHÂN TỐ TÁC ĐỘNG TỚI TRIỂN VỌNG HỢP TÁC CỦA APEC THỜI GIAN TỚI

Là một diễn đàn hợp tác kinh tế, có sự tham gia của 21 nền kinh tế lớn trong khu vực và với nội hàm

hợp tác mở rộng, triển vọng hợp tác của APEC sẽ chịu tác động trực tiếp, đa chiều của nhiều nhân tố:

Trước tiên, các xu thế lớn đang nổi lên của kinh tế thế giới và thách thức kinh tế toàn cầu ngày càng gay gắt đặt ra nhu cầu APEC liên tục đổi mới về nội hàm và ưu tiên hợp tác nhằm thể hiện tính thích ứng, vai trò tiên phong thúc đẩy, cũng như góp phần khẳng định giá trị đóng góp của diễn đàn trong giải quyết các vấn đề chung của khu vực và thế giới. Trong đó, những nội dung đang nổi lên mà APEC cần tính đến là xu thế phát triển kinh tế xanh, không phát thải ròng và thân thiện với môi trường, tái cấu trúc chuỗi cung ứng, đẩy mạnh chuyển đổi số, phát triển kinh tế số, và các thách thức toàn cầu ngày càng gay gắt, như: biến đổi khí hậu, thời tiết cực đoan, an ninh năng lượng, lương thực và nguồn nước, sự gia tăng của chủ nghĩa bảo hộ...

Hai là, xu thế đẩy mạnh liên kết nhiều bên, hợp tác tiểu đa phương, sự nổi lên mạnh mẽ của nhiều cơ chế, sáng kiến hợp tác mới, cũng như việc củng cố các khuôn khổ hợp tác do nước lớn dẫn dắt có thể làm phân tán sự quan tâm và ưu tiên của các nước đối với hợp tác APEC, một diễn đàn truyền thống, lâu đời. Thực tế cho thấy, các cơ chế hợp tác mới thu hút được nhiều nguồn lực và ưu tiên của nước lớn. Ngoài ra, nội dung hợp tác của các cơ chế, sáng kiến này thường tập trung vào những vấn đề kinh tế, thương mại và đầu tư chiến lược, cấp bách hiện nay, do đó thu hút được sự quan tâm của nhiều nước trong khu vực.

Ba là, những căng thẳng chính trị và cạnh tranh chiến lược của các nước lớn, đặc biệt là Hoa Kỳ và Trung Quốc sẽ ảnh hưởng đến việc đạt đồng thuận tại các cơ chế hợp tác đa phương, nhất là các cơ chế có sự tham gia của các nước lớn như APEC. Điều này làm cản trở khả năng thúc đẩy các kết quả hợp tác đột phá, sáng kiến hợp tác mới trong khuôn khổ diễn đàn. Một ví dụ dễ thấy nhất là việc những căng thẳng và bất đồng chính kiến của các nước lớn có thể làm ảnh hưởng đến thành công của hội nghị khi các bên không ra được Tuyên bố chung. Điều này đã từng xảy ra đối với Hội nghị các nhà Lãnh đạo APEC năm 2018.

Mặc dù có khó khăn, thách thức, song hợp tác APEC sẽ tiếp tục được duy trì và APEC tiếp tục là Diễn đàn hợp tác kinh tế khu vực quan trọng. Nếu so sánh với các cơ chế hợp tác kinh tế đa phương khác, Diễn đàn APEC vẫn có những đặc thù, thế mạnh và giá trị riêng khó thay thế.

Nổi bật nhất chính là quy mô và sức nặng kinh tế của khu vực APEC. Dự báo từ nay đến 2030, APEC tiếp tục là khu vực kinh tế chiếm tỷ trọng lớn của thế

³ <https://www.apec.org/about-us/about-apec/achievements-and-benefits>

⁴ Theo thông tin tổng hợp về thành tựu hợp tác APEC, tại <https://www.apec.org/about-us/about-apec/achievements-and-benefits>.

⁵ Báo cáo tóm tắt số 46 (tháng 5/2022) và Bảng dữ liệu APEC 2021 của Bộ phận nghiên cứu chính sách APEC, xem tại: https://www.apec.org/docs/default-source/publications/2022/5/the-fdi-network-global-value-chain-participation-and-economic-upgrading/222_psu_fdi-and-gvc-transformation.pdf?sfvrsn=cda431fb_2 và https://www.apec.org/docs/default-source/publications/2021/11/apec-in-charts-2021/221_psu_apec-in-charts-2021.pdf?sfvrsn=50537c36_2.

giới với 46,37% thương mại⁶; 54,31% GDP toàn cầu⁷ và khoảng 35% dân số thế giới⁸. Do đó, Diễn đàn APEC giữ vai trò nền tảng kết nối, thúc đẩy hợp tác kinh tế quan trọng của khu vực.

Không chỉ về kinh tế, khu vực châu Á - Thái Bình Dương, APEC còn có ý nghĩa quan trọng, chiến lược trong triển khai đối ngoại của các nước. Theo đó, các cơ chế hợp tác tại khu vực, trong đó có APEC, vẫn sẽ thu hút được sự quan tâm và tham gia của các nước, mặc dù mức độ quan tâm và ưu tiên có thể khác nhau tùy từng nền kinh tế và tùy từng thời điểm cụ thể. Tùy theo ưu tiên chiến lược của từng nền kinh tế thành viên, diễn đàn APEC có những giá trị khác nhau. Với các nước lớn, thông qua APEC để thể hiện cam kết và đóng góp lâu dài đối với sự phát triển và tăng trưởng của châu Á - Thái Bình Dương; là kênh để tăng cường kết nối và hợp tác với các nước trong khu vực; là công cụ thể thúc đẩy các mục tiêu chiến lược về định hình luật chơi, quản trị khu vực và toàn cầu, cũng như thúc đẩy những ưu tiên hết sức, cụ thể như: tự do hóa thương mại, thuận lợi hóa đầu tư, định hình chuỗi cung ứng bền vững... Với nhiều thành viên khác, kỳ vọng thông qua hợp tác APEC để tăng cường sự phối hợp và gắn kết của các nước, nhất là các nước lớn trong thúc đẩy tăng trưởng và phát triển kinh tế ở khu vực nói chung và từng thành viên nói riêng.

Bên cạnh đó, cơ chế gặp thường niên của Lãnh đạo 21 nền kinh tế thành viên là dịp quan trọng để Lãnh đạo thảo luận về các vấn đề đang nổi lên của kinh tế khu vực và toàn cầu. Đặc biệt, APEC là một trong số ít các diễn đàn khu vực (ngoài các diễn đàn tầm toàn cầu), có sự hiện diện của tất cả các nước lớn tại châu Á - Thái Bình Dương, như: Hoa Kỳ, Trung Quốc, Nga, cùng nhiều nước tầm trung khác. Việc xây dựng một cơ chế hợp tác khu vực như vậy không đơn giản, nhất là trong bối cảnh hiện nay khi cạnh tranh, cọ sát nước lớn đang diễn ra mạnh mẽ.

Cuối cùng và cũng là nét đặc trưng nhất của APEC chính là vai trò vườn ươm các ý tưởng mới của Diễn đàn. Trong bối cảnh xu thế định hình các khuôn khổ, luật lệ điều tiết các vấn đề kinh tế, thương mại và đầu tư thể hệ mới được đẩy nhanh, APEC có cơ hội phát huy giá trị về thử nghiệm các ý tưởng, sáng kiến hợp tác mới. Các nguyên tắc hợp tác về tự nguyện và không ràng buộc của APEC đã tạo nên tính linh hoạt của diễn đàn trong việc thúc đẩy các nội dung hợp tác mới, những nội dung còn nhiều sự khác biệt của các nền kinh tế và khó đạt đồng thuận tại các cơ chế hợp tác kinh tế mang tính ràng buộc như Tổ chức thương mại thế giới. Theo đó, bên cạnh những lĩnh vực hợp tác truyền thống, như: tự do hóa thương mại, thuận lợi hóa đầu tư, tạo môi trường kinh doanh thuận lợi, cải cách cơ cấu..., trong những năm tới, APEC có tiềm năng đẩy mạnh hợp tác trong các lĩnh vực

thương mại, đầu tư thể hệ mới, như: chuỗi cung ứng bền vững, kinh tế số, chuyển đổi năng lượng... Đơn cử như trong lĩnh vực chuyển đổi số và đổi mới sáng tạo, khu vực APEC hiện đang dẫn đầu trong nhiều tiêu chí quan trọng, như: đến năm 2023, 98,6% dân số khu vực có thể tiếp cận mạng 4G; APEC chiếm đến hơn 97% cấp bằng sáng chế của thế giới đối với các sản phẩm trí tuệ nhân tạo giai đoạn 2013-2023. APEC hiện cũng đang sở hữu 220 thỏa thuận FTA, chiếm 36,1% tổng số hiệp định trên toàn cầu (APEC, 2024).

VIỆT NAM ĐÃ, ĐANG VÀ SẼ TIẾP TỤC PHÁT HUY VAI TRÒ VÀ ĐÓNG GÓP TÍCH CỰC TẠI DIỄN ĐÀN APEC

Ngày 15/11/1998, tại Hội nghị liên Bộ trưởng Ngoại giao - Kinh tế APEC lần thứ 10 (Kuala Lumpur, Malaysia), Việt Nam đã được kết nạp trở thành thành viên chính thức của Diễn đàn hợp tác châu Á - Thái Bình Dương. Việc gia nhập APEC là một quyết định có ý nghĩa lịch sử quan trọng, thể hiện tầm nhìn chiến lược của Đảng và Nhà nước Việt Nam. Đây cũng là dấu mốc quan trọng trong quá trình triển khai chính sách đối ngoại rộng mở, đa dạng hóa, đa phương hóa và hội nhập kinh tế quốc tế của đất nước. Việc Việt Nam tham gia APEC đã đánh dấu quá trình phát triển và mở rộng của Diễn đàn, đưa số thành viên của APEC lên 21 nền kinh tế.

Thực tiễn gần 40 năm đổi mới và 25 năm tham gia APEC đã cho thấy sự phát triển của Việt Nam luôn gắn liền với khu vực châu Á - Thái Bình Dương, trong đó APEC là một trong những cơ chế hợp tác, liên kết khu vực hàng đầu. Giai đoạn gần 25 năm tham gia APEC vừa qua cũng là thời kỳ then chốt trong tiến trình Đổi mới và hội nhập quốc tế của Việt Nam. Do đó, tham gia APEC cũng có những đóng góp quan trọng đối với thành công chung của đất nước trong phát triển kinh tế, xã hội cũng như hội nhập quốc tế thời gian qua.

Quán triệt chủ trương “Chủ động hội nhập kinh tế quốc tế và khu vực theo tinh thần phát huy tối đa nội lực, nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế, bảo đảm độc lập, tự chủ và định hướng xã hội chủ nghĩa, bảo vệ lợi ích dân tộc, an ninh quốc gia, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, bảo vệ môi trường” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2001), Việt Nam đã luôn tích cực, chủ động tham gia, đóng góp tại Diễn đàn APEC nhằm mục tiêu xuyên suốt là góp phần duy trì vai trò của APEC là cơ chế liên kết kinh tế hàng đầu của khu vực, đồng thời qua đó, góp phần duy trì và thúc đẩy hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển thịnh vượng của khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Sự tham gia và đóng góp của Việt Nam vào hợp tác APEC có thể đánh giá qua 3 giai đoạn chính gồm:

⁶ https://av.sc.com/corp-en/nr/content/docs/SC_Future-of-trade_2023.pdf

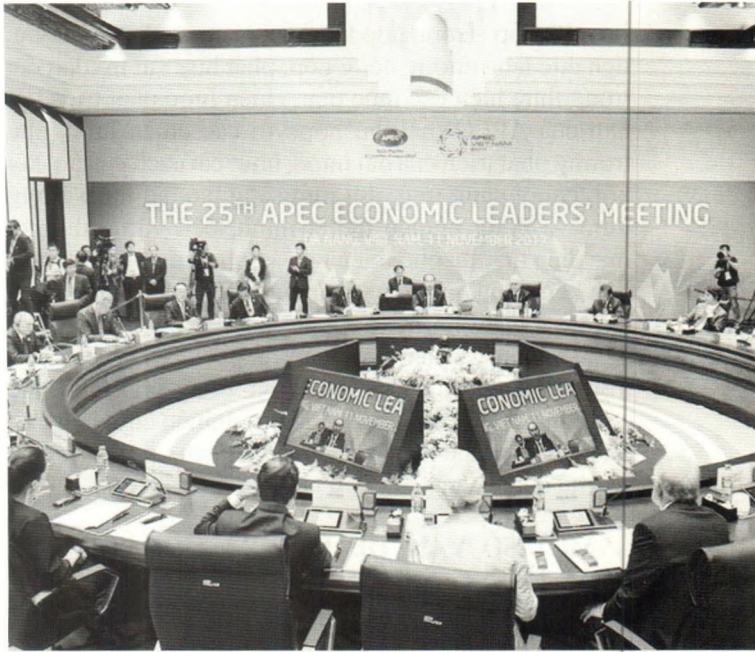
⁷ <https://www.imf.org/external/datamapper/PPPSH@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD>

⁸ <https://databank.worldbank.org/source/population-estimates-and-projections#>

Giai đoạn từ năm 1998-2005, Việt Nam tập trung tranh thủ các nguồn lực quốc tế và quan hệ với các đối tác trong APEC để thúc đẩy cải cách trong nước, phục vụ các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, trong đó nổi bật là tiếp tục đẩy mạnh hội nhập kinh tế quốc tế và gia nhập Tổ chức Thương mại thế giới (WTO). Bên cạnh đó, Việt Nam cũng triển khai một số chương trình và cam kết của APEC trên cơ sở năng lực quốc gia, đồng thời đề xuất nhiều sáng kiến trong những lĩnh vực quan tâm.

Giai đoạn từ năm 2006-2016, trong đó thành công của Năm APEC Việt Nam 2006 đã đánh dấu sự chuyển dịch căn bản trong cách thức và nội dung tham gia, đóng góp của Việt Nam vào tiến trình APEC. Việt Nam bước đầu tăng cường đóng góp tại các cấp kỹ thuật, như: Nhóm công tác và Ủy ban, đồng thời mở rộng lĩnh vực tham gia từ kinh tế - thương mại thuần túy sang những vấn đề liên quan đến phát triển, như: bình đẳng giới, y tế, ứng phó tình trạng khẩn cấp... Năm APEC 2006 cũng được xem là năm cải cách APEC, với việc xác định những định hướng cơ bản, lâu dài, nhằm tăng cường tính năng động và hiệu quả của APEC. Đây là dấu ấn quan trọng của Việt Nam do cải cách APEC đã được đề ra từ nhiều năm trước, nhưng tiến triển chậm. Chỉ đến năm 2006, với những đề xuất của Việt Nam và sự phối hợp của các nền kinh tế thành viên trong Nhóm Bạn Chủ tịch SOM về cải cách, những sáng kiến về cải cách APEC đã được thông qua. Từ đó, Cơ quan hỗ trợ nghiên cứu APEC (PSU) đã được thành lập, cùng với việc xác lập vị trí Giám đốc Điều hành chuyên nghiệp, thay cho việc cử Giám đốc điều hành luân phiên từ các nền kinh tế, dần hình thành và hiện thực hóa kể từ năm 2009⁹. Tiếp theo thành công của năm APEC 2006, Việt Nam tiếp tục phát huy những kết quả đã đạt được và đóng góp tích cực vào các hoạt động chung của APEC, qua đó khẳng định vai trò của Việt Nam trong APEC.

Giai đoạn từ 2017 đến nay, sau những kết quả nổi bật của Năm APEC 2017, tham gia, đóng góp của Việt Nam trong APEC tiếp tục có những tiến triển về chất với việc ta chủ động đề xuất và tích cực tham gia điều phối quá trình xây dựng các định hướng mang tính chất lược, dài hạn của hợp tác APEC. Sự tham gia chủ động, tích cực của Việt Nam tiếp tục được đẩy mạnh trên cả 3 phương diện là tích cực tham gia đề xuất, xây dựng nhiều sáng kiến hợp tác mới; chủ động đăng cai và đảm nhiệm thành công nhiều sự kiện, vị trí quan trọng của APEC; và phát huy vai trò và sự tham gia, đóng góp của các doanh nghiệp và các cơ quan nghiên cứu trong các khuôn khổ hợp tác liên quan. Việt Nam là một trong những thành viên tham gia và đóng góp nhiều ý tưởng hợp tác mới trong APEC, đặc biệt trong những nội dung gắn liền với thúc đẩy lợi ích của các nền kinh tế đang phát triển. Việt Nam đã tham gia ngày càng sâu và có nhiều đóng

Hội nghị Các nhà lãnh đạo Kinh tế APEC lần thứ 25. Ảnh: TTXVN

góp có giá trị, được ghi nhận trong việc xây dựng các định hướng hợp tác lớn, mang tính chiến lược của Diễn đàn APEC. Đây là cơ sở quan trọng để tiến tới định hình các khuôn khổ, luật lệ điều tiết các lĩnh vực kinh tế, thương mại đầu tư mới đang nổi lên.

Nổi bật nhất là việc năm 2017, Việt Nam đề xuất ý tưởng xây dựng Tầm nhìn APEC đến năm 2040. Tiếp theo Mục tiêu Bogor, đây là lần thứ 2 APEC xây dựng các mục tiêu mang tính chiến lược và dài hạn. Tầm nhìn APEC khá toàn diện, đề cập đến nhiều lĩnh vực hợp tác quan trọng là những động lực tăng trưởng của kinh tế trong tình hình mới, như: đẩy mạnh đổi mới và số hóa, tăng trưởng và phát triển bền vững, bao trùm, ứng phó với các thách thức an ninh phi truyền thống, nhất là dịch bệnh, thiên tai, nguồn nước, biến đổi khí hậu... bên cạnh trụ cột hợp tác truyền thống, cốt lõi của APEC về tự do hóa, thuận lợi hóa thương mại và đầu tư. Nhằm triển khai sáng kiến năm 2017, giai đoạn 2017-2020, Việt Nam đã chủ động, tích cực tham gia quá trình đàm phán xây dựng báo cáo và đảm nhiệm vai trò Phó Chủ tịch nhóm Tầm nhìn APEC (AVG). Năm 2019, nhóm AVG đã công bố báo cáo Tầm nhìn APEC 2040. Trong đó, Báo cáo đã phản ánh nhiều quan tâm và nhu cầu hợp tác của các nền kinh tế đang phát triển, như: thúc đẩy thuận lợi hóa đầu tư, duy trì hệ thống thương mại đa phương hoạt động hiệu quả, tăng cường phát triển cơ sở hạ tầng số, thu hẹp khoảng cách số, phát triển nguồn nhân lực và hợp tác kinh tế kỹ thuật gắn với quá trình số hóa...

Trong hợp tác APEC thời gian tới, Việt Nam cần tiếp tục đẩy mạnh và nâng tầm tham gia với tầm nhìn dài hạn, tư duy định hình, lĩnh vực đa dạng, đồng bộ trên các kênh, có trọng tâm và trọng điểm, có nguồn

⁹ Nguyên Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Phạm Gia Khiêm (2017), APEC Việt Nam 2006: Thắng lợi và hành trình đi tới tương lai.

lực phù hợp. Trong hợp tác, Việt Nam có thể chủ động, tích cực tăng cường đóng góp, phát huy vai trò dẫn dắt trong thực hiện các mục tiêu, chiến lược phát triển dài hạn của APEC mà phù hợp với các chiến lược, chủ trương phát triển của đất nước, như: cải cách cơ cấu, kết nối, chuỗi cung ứng, đổi mới sáng tạo, an ninh lương thực và nông nghiệp thông minh, bền vững, thương mại điện tử, ứng phó thiên tai và tình trạng khẩn cấp, du lịch bền vững, quản lý và sử dụng bền vững tài nguyên nước và năng lượng, hợp tác đại dương... Trong đó, để bảo đảm và phát huy hiệu quả, Việt Nam cần chú trọng khuyến khích sự tham gia, đóng góp hiệu quả của cộng đồng doanh nghiệp, giới nghiên cứu, học giả; đồng thời, có đại diện ứng cử, đảm nhận vị trí trong các cơ chế quan trọng của hợp tác APEC.

MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI VIỆT NAM TRONG QUÁ TRÌNH CHUẨN BỊ ĐĂNG CAI NĂM APEC 2027

Cam kết mạnh mẽ của Việt Nam đối với chủ nghĩa đa phương nói chung và sự tham gia, đóng góp của Việt Nam trong APEC nói riêng một lần nữa tiếp tục được đề cao với việc Việt Nam quyết định lần thứ 3 đăng cai Năm APEC. Quyết định này được các thành viên APEC hoan nghênh và đánh giá cao, nhất là khi hợp tác APEC đang bị thách thức trước những cạnh tranh và căng thẳng của các nước lớn. Các thành viên đặt kỳ vọng vào Năm APEC 2027 tại Việt Nam trong bối cảnh tình hình thế giới và khu vực phức tạp, khác biệt quan điểm giữa các thành viên ngày càng sâu sắc làm ảnh hưởng đến đà hợp tác của APEC.

Về chuẩn bị đăng cai Năm APEC 2027, đây là một hoạt động lớn, gồm chuỗi các sự kiện diễn ra trong cả năm. Tuần lễ cấp cao APEC có sự tham dự của các

nền kinh tế lớn cũng như các tập đoàn lớn hàng đầu trong khu vực. Do đó, để đảm nhận thành công Năm APEC 2027, một số vấn đề đặt ra đối với Việt Nam trong quá trình chuẩn bị như:

Một là, công tác chuẩn bị phải tiến hành từ sớm, bài bản và toàn diện. Quá trình chuẩn bị Năm APEC 2027 cần khởi động sớm, từ khoảng 2 năm trước; triển khai trên tất cả các phương diện từ hình thành cơ cấu, bộ máy tổ chức, nghiên cứu xây dựng chủ đề và các ưu tiên, chuẩn bị về lễ tân - hậu cần, công tác truyền thông - văn hóa, công tác an ninh.

Hai là, để đảm nhiệm vai trò Chủ tịch của Năm APEC 2027, Việt Nam cần có sự chuẩn bị về nhân sự để sẵn sàng đảm nhiệm các vị trí điều hành tại một số ủy ban, nhóm công tác quan trọng của APEC trong 2 năm tới.

Ba là, công tác nghiên cứu, xây dựng chủ đề, ưu tiên và kết quả nổi bật của Năm APEC 2027 cần phải thúc đẩy sớm và có sự tham gia phối hợp của các kênh hợp tác chính phủ - doanh nghiệp - học giả, các thành viên chủ chốt, các thành viên ASEAN và các đối tác đang phát triển khác. Nội dung và ưu tiên hợp tác của Năm APEC 2027 cần bảo đảm sự kế thừa và liên tục của hợp tác APEC; phản ánh đúng xu thế và các vấn đề đang nổi lên của thế giới và khu vực; khuyến khích các kết quả đột phá để tạo dấu ấn cho Năm Việt Nam; song, đồng thời cũng phù hợp với các ưu tiên và quan tâm của các nền kinh tế đang phát triển nói chung, trong đó có Việt Nam.

Quá trình chuẩn bị cho Năm APEC 2027 sẽ khơi dậy niềm tự hào dân tộc khi Việt Nam tiếp tục có cơ hội lớn để đóng góp thiết thực cho tiến trình phát triển của APEC, thể hiện vai trò dẫn dắt hợp tác đa phương, cũng như vai trò và vị thế của đất nước trong kỷ nguyên phát triển mới. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. APEC Policy Support Unit (2024), *APEC in Charts*, retrieved from <https://www.apec.org/publications/2024/11/apec-in-charts-2024>.
2. APEC (2023), *About APEC: History*, retrieved from <https://www.apec.org/about-us/about-apec/achievements-and-benefits>.
3. APEC Policy Support Unit (2022), *APEC in Charts*, retrieved from https://www.apec.org/docs/default-source/publications/2021/11/apec-in-charts-2021/221_psu_apec-in-charts-2021.pdf?sfvrsn=50537c36_2.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), *Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX*, Nxb Sự thật, Hà Nội.
5. International Monetary Fund (2024), *World Economic Outlook, October 2023: Navigating Global Divergences*, retrieved from <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023>.
6. Lai, L., Quynh, N., Bayhaqi, A. (2022), *APEC Policy Support Unit The FDI Network, Global Value Chain Participation and Economic Upgrading*, retrieved from https://www.apec.org/docs/default-source/publications/2022/5/the-fdi-network-global-value-chain-participation-and-economic-upgrading/222_psu_fdi-and-gvc-transformation.pdf?sfvrsn=cda431fb_2.
7. Standard Chartered (2023), *Future of Trade 2023: New Opportunities in High-growth Corridors*, retrieved from https://av.sc.com/corp-en/nr/content/docs/SC_Future-of-trade_2023.pdf.
8. Ủy ban Thương mại và Đầu tư APEC (2024), *Báo cáo về Các chỉ số đo lường giá trị Chuỗi cung ứng toàn cầu*, tháng 9/2024.
9. <https://databank.worldbank.org/source/population-estimates-and-projections#>.